DOI: 10.48305/jhsr.v20i3.1559 Published by Vesnu Publications

Journal of Health System Research Vol. 20, No. 3, Autumn

Received: 06.06.2024 Accepted: 11.06.2024 Published: 06.10.2024

The Growing Trend of Retraction of Iranian Medical Science Articles; Danger to the Country's Health (Letter to Editor)

Ali Khatib[1], Atefeh Dehnoalian[1], Fatemeh Avijgan[1], Mohammadamin Ebrahimi[2], Azam Gazerani[1]

Letter to Editor

Abstract

Retraction is a process used to correct literature and serves as a warning to readers about publications containing serious flaws or erroneous data. Given that the medical sciences focus on human health, any inaccurate findings can pose significant risks. Analysis of the MEDLINE/PubMed database revealed a concerning trend: over the past five years (2019-2023), there has been a notable increase in retractions of articles in the field of Iranian medical sciences. Consequently, it is advisable for more medical universities to prioritize this issue. By investigating incidents, identifying their root causes, and enforcing stringent regulations, these institutions can proactively prevent such occurrences.

Keywords: Retraction of publication; Medical sciences; Article; Iran

Citation: Khatib A, Dehnoalian A, Avijgan F, Ebrahimi M, Gazerani A. **The Growing Trend of Retraction of Iranian Medical Science Articles; Danger to the Country's Health (Letter to Editor).** J Health Syst Res 2024; 20(3): 305-7.

1- Lecturer, Department of Nursing, School of Nursing and Midwifery, Neyshabur University of Medical Sciences, Neyshabur, Iran
2- Student of Medicine, Student Research Committee, Neyshabur University of Medical Sciences, Neyshabur, Iran
Corresponding Author: Atefeh Dehnoalian; Lecturer, Department of Nursing, School of Nursing and Midwifery, Neyshabur University of Medical Sciences, Neyshabur, Iran; Email: dehnoaliana1@nums.ac.ir

This is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 Unported License, which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited.

[Downloaded from hsr.mui.ac.ir on 2026-11-18]

[DOI: 10.48305/jhsr.v20i3.1559]

DOI: 10.48305/jhsr.v20i3.1559 Published by Vesnu Publications

روند رو به رشد رترکت مقالات علوم پزشکی ایران؛ خطری برای سلامت کشور (نامه به سردبیر)

علی خطیب[۱]، عاطفه دهنوعلیان[۱]، فاطمه آویژگان[۱]، محمدامین ابراهیمی[۲]، اعظم گازرانی[۱]

نامه به سردبیر

ارجاع: خطیب علی، دهنوعلیان عاطفه، آویژگان فاطمه، ابراهیمی محمدامین، گازرانی اعظم. **روند رو به رشد رترکت مقالات علوم پزشکی ایران؛ خطری برای سلامت کشور (نامه به سردبیر).** مجله تحقیقات نظام سلامت ۱۴۰۳؛ ۲۰ (۳): ۳۰۷-۳۰۵

دریافت مقاله: ۱۴۰۳/۳/۱۷ پذیرش مقاله: ۱۴۰۳/۳/۲۲ تاریخ چاپ: ۱۴۰۳/۷/۱۵

مقدمه

رترکت (Retract) یا بازپس‌گیری مقالات فرایندی است جهت هشدار به خوانندگان که طی آن یافته‌ها و مطالعات پس از انتشار، مجدد توسط پژوهشگران در سراسر جهان مورد ارزیابی قرار گرفته می‌شود و مشخص می‌گردد که یافته‌های علمی منتشر شده از اطمینان و اعتماد کافی برخوردار نبوده‌اند و دارای نقص‌های جدی و یا داده‌های نادرست هستند (۱). از مهم‌ترین دلایل که زمینه بازپس‌گیری مقالات را فراهم می‌کنند، می‌توان به ذکر نتایج، جداول و یا تصاویر غیر واقع، خطاهای عمدی یا غیر عمدی در انتشار یافته‌ها، سرقت ادبی و علمی، سوء رفتارهای اخلاقی، انتشار تکراری در مجلات و کنفرانس‌ها، مطالعات و روش‌های مطالعاتی جعلی و داده‌سازی و یا داده‌های دستکاری شده اشاره کرد (۲). پیامدهای مقالات بازپس‌گیری شده بسیار نگران‌کننده است؛ به طوری که برآورد می‌شود این تحقیقات سالانه منجر به کاهش ۹۱/۸ درصد از تولیدات علمی و هدررفت میلیاردها دلار از سرمایه‌های مطالعاتی می‌شود (۴، ۳). خطرات بالقوه این پژوهش‌ها در حوزه علوم پزشکی، بسیار جدی‌تر است (۵). از آن‌جایی که رشته‌های علوم پزشکی عموماً به سلامت انسان می‌پردازد، این موضوع ممکن است با ابعاد قابل توجهی همراه باشد و تجویز و مدیریت بیماری بر اساس مطالعات غیر قابل اعتماد، با در خطر انداختن جان بیماران همراه گردد (۶). با بررسی‌های انجام شده در پایگاه داده Medline/PubMed، مشخص گردید که در پنج سال اخیر (۲۰۲۳-۲۰۱۹) مقالات منتشر شده در حوزه علوم پزشکی ایران با افزایش رترکت همراه بوده است (جدول ۱). نتایج تحقیق منصورزاده و همکاران نشان داد که در بازه سال‌های ۲۰۱۳ تا ۲۰۱۹ نسبت به دوره پنج ساله ۲۰۱۷-۲۰۱۳، افزایش بیش از ۸۶ درصدی در رترکت حوزه علوم پزشکی ایران مشاهده گردید (۷). همچنین، پیش‌بینی می‌شود ادامه این روند، مطالعات کشور را با بحرانی جدی در زمینه اعتبار علمی و تأمین نیازهای سلامت کشور مطابق با یافته‌های روز همراه سازد.

واژه‌های کلیدی: انصراف از انتشار؛ علوم پزشکی؛ مقاله؛ ایران

در کشورهای در حال توسعه مانند ایران، تعداد انتشار مقالات با ارتقای شغلی و کسب منافع مالی محققان در ارتباط است (۸) و تصور می‌شود که ارزیابی‌های علمی، تأمین فرصت‌های مالی و یا ارتقای تحصیلی در بسیاری از دانشگاه‌ها نیز با انتشارات پژوهشگران گره خورده است. همین امر سبب می‌شود برخی از محققان مجاب شوند تا با هدف دستیابی به سابقه انتشار، از طریق رفتار نادرست یا شیوه‌های تحقیق مشکوک، به دنبال کسب منفعت یا ارتقا باشند. با توجه به این که این مقالات تا سالیان توسط پژوهشگران دیگر مورد تجزیه و تحلیل قرار می‌گیرد و از اطلاعات آن‌ها در مجامع علمی و مقالات دیگر استفاده می‌گردد، می‌توان با خطرات دو چندان همراه شود و زنگ خطری جدی برای اعتبار و سلامت علوم پزشکی کشور باشد.

جدول ۱. رترکت مقالات علوم پزشکی ایران طی سال‌های ۲۰۱۹ تا ۲۰۲۳

سال	۲۰۱۹	۲۰۲۰	۲۰۲۱	۲۰۲۲	۲۰۲۳
تعداد رترکت مقالات*	۱۵	۳۳	٤٦	٦٦	۳۸
درصد تغییر		۱۲۰	۳۹/٤	٤۳/٤	-٤۲/٤
متوسط درصد تغییر			٤۰/۱		

*داده‌های حاصل از جستجو در پایگاه داده Medline/PubMed در ماه می سال ۲۰۲۴

نتیجه‌گیری

مطابق یافته‌ها، رترکت مقالات علوم پزشکی ایران با روند رو به رشدی همراه است. بنابراین، توصیه می‌شود دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور با اهم بیشتری نسبت به این مقوله توجه داشته باشند و ضمن پیگیری موارد رخداد و علت‌یابی آن، با تصویب و اجرای قوانین سخت‌گیرانه، نسبت به پیشگیری این دست از موارد اهتمام ورزند.

۱- مربی، گروه پرستاری، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی نیشابور، نیشابور ایران
۲- دانشجوی پزشکی، کمیته تحقیقات دانشجویی، دانشگاه علوم پزشکی سبزوار، سبزوار، ایران
نویسنده مسؤول: عاطفه دهنوعلیان؛ مربی، گروه پرستاری، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی نیشابور، نیشابور ایران
Email: dehnoaliana1@nums.ac.ir

[Downloaded from hsr.mui.ac.ir on 2026-11-18]
[DOI: 10.48305/jhsr.v20i3.1559]

References

1. Budd JM, Sievert M, Schultz TR. Phenomena of retraction: Reasons for retraction and citations to the publications. JAMA 1998; 280(3): 296-7.
2. Moylan EC, Kowalczuk MK. Why articles are retracted: a retrospective cross-sectional study of retraction notices at BioMed Central. BMJ Open 2016; 6(11): e012047.
3. Stern AM, Casadevall A, Steen RG, Fang FC. Financial costs and personal consequences of research misconduct resulting in retracted publications. Elife 2014; 3: e02956.
4. Neimark J. Line of attack. Science 2015; 347(6225): 938-40.
5. Steen RG. Retractions in the medical literature: how many patients are put at risk by flawed research? J Med Ethics 2011; 37(11): 688-92.
6. Samp JC, Schumock GT, Pickard AS. Retracted publications in the drug literature. Pharmacotherapy 2012; 32(7): 586-95.
7. Mansourzadeh MJ, Ghazimirsaeid J, Motamedi N, Najafi A, Abdullahi Abubakar A, Dehdarirad H. A Survey of Iranian Retracted Publications Indexed in PubMed. Iran J Public Health. 2020; 50(1):188-94.
8. Stavale R, Ferreira GI, Galvao JAM, Zicker F, Novaes MRCG, Oliveira CM, et al. Research misconduct in health and life sciences research: A systematic review of retracted literature from Brazilian institutions. PLoS One 2019; 14(4): e0214272.

[Downloaded from hsr.mui.ac.ir on 2026-11-18]

[DOI: 10.48305/jhsr.v20i3.1559]